



Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över en straffreform (SOU 2025:66)

Er beteckning: Ju2025/01317

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Skåne har inget att erinra vad gäller de lagförändringar som föreslås i betänkandet En Straffreform (SOU 2025:66) men understryker samtidigt att underlaget saknar en djupare konsekvensanalys inom ett flertal områden, bland annat av vilka effekter som de föreslagna straffskärpningarna kan få från ett brotts- och återfallsförebyggande perspektiv.

Länsstyrelsen i Skånes ställningstagande

Brottsförebyggande konsekvenser

Länsstyrelsen i Skåne län (fortsättningsvis länsstyrelsen) anser utifrån våra brottsförebyggande uppdrag att det saknas en tillräckligt omfattande analys mellan utredningens förslag och dess förväntade brotts- och återfallsförebyggande effekter. Då förslagen innebär en reformering av påföljdssystemet i sin helhet, där flertalet förslag förväntas leda till straffskärpningar inom olika områden och en markant ökning av utdömda fängelseår.

Det är i dagsläget svårt att påvisa ett direkt samband mellan straffskärpningar å ena sidan och minskad brottslighet eller positiva återfalls- och brottsförebyggande konsekvenser för samhället å andra sidan, vilket också framhålls i utredningens brottsförebyggande konsekvensanalysen. I betänkandet beskrivs kortfattat möjliga effekter av straffskärpningar genom avskräckning eller inkapacitering, samtidigt som det påtalas att straffskärpningar kan få negativa och nedbrytande effekter för individen vilket ökar risken återfall. Dock fördjupas inte analysen vidare. Länsstyrelsen efterlyser en fördjupad analys av vilka konsekvenser förslaget som helhet kan tänkas få för samhället och att

det görs en sammanvägd analys som också tar hänsyn till redan genomförda eller planerade förändringar inom området.

Barnkonsekvensanalys

Länsstyrelsen anser att det saknas en djupare barnkonsekvensanalys i utredningen för de barn som kan komma att beröras direkt eller indirekt av förslagen. Länsstyrelsen menar vidare att förslagets effekter och konsekvenser för barn behöver analyseras i förhållande till andra utredningar och lagförslag som har genomförts eller pågår inom området. En sammantagen bedömning är en förutsättning för att kunna ta ställning till huruvida förslagen är i enlighet med barns rättigheter utifrån barnkonventionen samt andra konventioner och bestämmelser.

Konsekvensanalys för Socialtjänsten och Kriminalvården

Enligt direktiven förväntas utredningen både redovisa vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser som förslagen i betänkandet kan tänkas få. Om exempelvis förslagen i reformen kan komma att påverka och medföra kostnaderna för berörda myndigheter och kommuner ska således en analys och beräkning av dessa kostnader redovisas i betänkandet.

I den genomförda konsekvensanalysen analyseras och beräknas kostnader för Kriminalvården, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten samt Ekobrottsmyndigheten. Länsstyrelsen anser dock att det även behövs en djupare konsekvensanalys för hur förslaget kan komma att påverka kommuner och socialtjänst i det brottförebyggande arbetet. Det är troligt att nya socialtjänstlagen (SOU 2020:47), och den kompletterande promemorian som tydliggör socialtjänstens brottförebyggande ansvar (S2023/03181), kommer att innebära att kommunerna i allmänhet och socialtjänsten i synnerhet skulle påverkas av förslagen, både vad gäller det brottförebyggande uppdraget samt medföljande kostnader.

I betänkandet är det tydligt att Kriminalvården identifieras som en central och avgörande aktör i genomförandet av majoriteten av förslagen. Riksrevisionen har i sin senaste rapport (skr.2024/25:29) bland annat påtalat att Kriminalvårdens behandlingsprogram i dagsläget inte kan bedrivas på ett effektivt sätt, eftersom verksamheten är underdimensionerad. Med förslagen i utredningen kommer sannolikt fler individer återfinnas i Kriminalvårdens regi över betydande längre tid, vilket i sin tur kommer att ställa stora krav på myndighetens förmåga utveckla sitt arbete och genomföra sitt uppdrag med kvalitet. I enlighet med ovanstående anser Länsstyrelsen därför att det behövs en bredare konsekvensanalys för hur förslaget kan komma

att påverka kriminalvårdens sammantagna förmåga att genomföra sitt uppdrag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med brottsförebyggande samordnare Jesper Abelin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Ulrika Jerre medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.